

El gran mètode 'Rosebud'

VALENTÍ PUIG

No podríem dir que Francesc Cambó tingui mala sort amb els seus biògrafs, de Jesús Pabón —figura prou interessant per ella mateixa— a l'última aproximació de Borja de Riquer. Això no vol dir que sigui procaç desitjar saber més coses de la vida privada de Cambó, de la mateixa manera que hem anat coneixent moltes coses de personatges tan dissimils com Mitterrand, Kennedy, De Gaulle o Hitler. Una qüestió fonamental és saber fins on pot arribar la indagació de minúcies endinsades en la vida privada o, dit d'una manera ben distinta, si és que els personatges poden tenir vida privada quan passen a la història. Vegeu, per exemple, les especulacions sobre la intimitat sexual de Bonaparte.

Hi ha països on determinades legislacions fan difícil que el biògraf poc dòcil pugui consultar les fonts i la documentació que té el biografat o que queda de ple en mans de la família o dels hereus, de manera que almenys per un temps els aspectes íntims de més peculiaritat no poden ser coneguts. Va ser una obvietat que



ARXIU FAMILIAR

Francesc Cambó als pous de Ramsés al temple de Karnak, el 1925.

Ian Hamilton no pogués escriure la biografia de Salinger senzillament perquè l'escriptor va recórrer a tots els amagatalls possibles, físics i legals.

Entre la biografia escandalosa i el retrat oficial hi ha tota una escola de biògrafs que des de

Maurois a Leon Edel saben trobar l'equilibri just: en el cas de Francesc Cambó, l'error tant seria donar preponderància total a la seva vida amorosa, a l'aventura financera o al mecenatge com només parlar del seu lideratge polític o del seu paper parlamentari. Com sabem, tota biografia es fa una gran pregunta i el mèrit del bon biògraf és aclarir quina és la gran pregunta per fer al biografat, entre hemeroteques, confidències familiars, epistolars i la paraula gravada al pati del jove Kane.

L'any 1933, l'escriptor Josep Pla —autor anys abans d'una biografia política de Cambó— respon a un crític que li voldria fer escriure novel·les que el que li interessa és la història, viure la història, ésser, fins on li sigui possible, a dins de la història: "De tota manera, fa estrany que hom demani novel·les a un escriptor català i que encara no hi hagi a Catalunya un llibre digerible sobre la personalitat excepcionalment curiosa de Macià, per exemple".

Ja és això: més enllà de la personalitat política o intel·lectual del biografat hi ha tots els components de caràcter, instint, arrels familiars i vitalitat privada que a la llarga són tan imprescindibles com la constitució pública d'un estadista o d'un pensador. En certa manera, és el cas de Gladstone i la revelació sobre el seu costum de visitar i tenir contacte amb prostitutes, des de la voluntat primordial de redimir-les. De retorn a casa, Gladstone es flagella. Qualsevol lector interessat per la història voldria saber més detalls de la vida privada de Cambó o de les senyores seduïdes per Cánovas del Castillo. Per bé o per mal, la biografia és història, però amb un atractiu de novel·la.